

**HET WILDE DEEL
VAN DE WERELD**

**VIRGINIE
MARIS
HET WILDE
DEEL VAN
DE WERELD**

**Over de natuur
in het antropoceen**

Vertaling Mieke van Hemert

Boom

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *La part sauvage du monde: Penser la nature dans l'Anthropocène*.

© Éditions du Seuil, 2018

© Nederlandse vertaling: Mieke van Hemert & Boom uitgevers Amsterdam, 2021

De totstandkoming van deze vertaling is begeleid door Jeanne Holierhoek, die in opdracht van het Expertisecentrum Literair Vertalen te Utrecht als mentor mocht fungeren.

Dit boek is gepubliceerd met steun van het Institut français des Pays-Bas.

Gepubliceerd met steun van het Franse Ministerie van Cultuur – Centre National du livre. Ouvrage publié avec le concours du Ministère français chargé de la culture – Centre National du livre.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 j° Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van artikel 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

Verzorging omslag en binnenwerk: Marry van Baar

Afbeelding omslag: Luchtfoto van de Rhônedelta, augustus 2006. © Jean E. Roche / Nature Picture Library

Foto auteur: © Lionel Roux

ISBN 9789024433339 | NUR 730

www.boomfilosofie.nl

www.boomuitgeversamsterdam.nl

INHOUD

INLEIDING 9

EERSTE DEEL

DE GROTE SCHEIDSLIJN 17

1. HET BEGRIP 'NATUUR' 19

Een meerduidige term 19 | Een onthullende herkomst 26 | Tweeledig en ambivalent 28 | Een object van wetenschap, van moraal en van esthetiek 30

2. GESCHIEDENIS VAN EEN TWEEDELING 35

De uitvinding van de natuur 36 | Vreeswekkende natuur 38 | Overheerste natuur 41 | Bewonderenswaardige natuur 43 | Geïntegreerde natuur 45 | Beschermdde natuur 48

3. DE GROTE WARBOEL 57

De praktijk 59 | De theorie 61

TWEEDE DEEL

HET EINDE VAN DE NATUUR 65

4. INPASSING VAN DE NATUUR IN DE CULTUUR:
HET EINDE VAN EEN CONCEPT 67

Een politiek verzinsel 67 | Een cultureel toeval 70

5. ANTROPOCEEN: HET EINDE VAN EEN WERELD 75

De wetenschap van het antropoceen 76 | Geologisch tijdperk of ideologie? 79

6. OMWENTELINGEN IN DE WETENSCHAP 83

Overboord met de natuur 87 | Overboord met de samenleving 89

7. NATUURWETENSCHAP VOOR EEN WERELD

ZONDER NATUUR? 91

De wetenschappelijke ecologie in een wereld vol mensen 91 |

Natuurbeschermingsbiologie in een natuur onder invloed 97

DERDE DEEL

DE ANNEXATIE 101

8. TECHNIEK: DE NATUUR ALS KUNSTMATIGHEID 105

De soorten 107 | De leefgebieden 111 | Tussen natuur en kunstmatigheid 116

9. ECONOMISCHE ANNEXATIE: DE NATUUR ALS

HANDELSWAAR 125

Het natuurlijk kapitaal 126 | Het concept 'ecosysteemdiensten' 128 | De waardering van de natuur in geld 131 | Het groene boekhouden 133 | De ecologische compensatie 136 | Vergoeding van ecosysteemdiensten 138 | Een beperkende kijk op waarden 142

10. DE NATUUR ALS DATABASE 145

Welke data? 146 | Welke kennis? 148 | Welke objecten? 153 | Welke instituties? 156 | Welke waarden? 158

11. DE VERZOENING: EEN WIN-WINECOLOGIE? 161
De bewijslast 163 | De verschuivende grondlijn 164 | De wilde
natuur als uitgangspunt 165

VIERDE DEEL

HET WILDE DEEL 169

12. DE EIGENSCHAPPEN VAN DE NATUUR 173
Uitwendig-zijn 173 | Anders-zijn 175 | Autonomie 178

13. WAT RESPECT VOOR HET WILDE NÍÉT IS 183
Statisch 183 | Misanthropisch 186 | Neokoloniaal 190

14. OP ZOEK NAAR HET WILDE 193
In de tijd: historische ecologie 193 | In de ruimte: *wilderness-*
gebieden 194

CONCLUSIE 197

Nergens als gezichtspunt 197 | De relatie als gezichtspunt 199 | De
natuur als gezichtspunt 202

DANKWOORD 205

NOTEN 207